

2023-10-29

Fiskekommunernas yttrande avseende KonTiki Vind AB:s ansökan om tillstånd enligt lagen (1992:11400) om Sveriges ekonomiska zon för vindparken Poseidon.

Fiskekommunerna

Fiskekommunerna är en kommunal-, regional samverkan mellan Strömstad – Tanum – Sotenäs – Lysekil – Uddevalla – Orust – Tjörn – Öckerö – Göteborg & Västra Götalandsregionen. Verksamheten syftar till att skapa goda förutsättningar för en hållbar utveckling av turism-, fritidsfiske, yrkesfiske och vattenbruksrelaterade verksamheter. Fiskekommunerna värnar om ett hav i balans, levande kust och skärgård.

Avgränsning

Yttrandet ersätter inte namngivna kommuners eventuella egna yttranden utan kompletterar dessa utifrån fiskenäringens perspektiv. Västra Götalandsregionen tar inte ställning till yttrandet.

Sammanfattning

Fiskekommunerna motsätter sig mot hur KonTiki Vind AB framställer förväntade konsekvenser för yrkesfisket vid uppförande av vindparken Poseidon. Att planerat område geografiskt överlappar med riksintresseområde för yrkesfiske. Att konsekvensanalysen saknar en helhetsanalys av samhällseffekter utifrån värdekedjan, ekonomi, angränsande näringar samt avsaknad av fiskets betydelse för kultur och identitet. Avsaknad av påverkan på Sveriges fiskindustri. Fiskekommunerna ser oroväckande på valt område för Poseidon och exploatering och uppförande av havsbaserad vindkraft utifrån svensk fiskindustri överlevnad. Västerhavet, inkluderat valt område, är av nationell betydelse för livsmedelsförsörjning.

Felaktigt framställd information

Huvuddokumentet (1-KN2023_00991-1 Poseidon ansökan LSEZ, slutgiltig 221221) beskriver påverkan på yrkesfisket som försumbar då procentdelen av riksintresse för yrkesfiske som tas i anspråk vid beviljat tillstånd framställs att ”inte påtagligt försvåra näringens bedrivande”.

Huvuddokumentet utelämnar densammes MKB, där bedömningen görs, att yrkesfiske, demersalt efter fisk och havskräfta får högsta möjliga konsekvens, vilket förtydligas som stor negativ konsekvens (Kap. 8.12). Vidare beskrivs ”stor effekt” att fisket inte kan bedrivas om verksamheten beviljas samt att fisket inte kan omfördelas geografiskt (D1 kap. 3.5). Fiskekommunerna tolkar ovanstående utifrån att en stor andel av det totala demersala blandfisket (främst fisk och havskräfta) försvinner från västkusten oåterkalleligt. I kapitel 12 (Riksintresse) och del 12.2.1 står i slutsatsen ”Därmed bedöms påverkan från verksamheten inte påtagligt försvåra yrkesfiskets bedrivande inom riksintresseområdet

som helhet” vilket inte överensstämmer med MKB:s (kap 8.12) slutsats. Området är främst viktigt för demersalt fiske men även pelagiskt fiske, i synnerhet efter konsumtionssill sker periodvis i området.

Avgörande för yrkesfisket är tråldrag och fiskeintensitet vilket delvis beskrivs. Dock inkluderar inte utredningen hur påverkan ser ut med svensk och dansk zon sammantaget då området för riksintresse gränsar till viktigt danskt område vilket begränsar påverkansanalysen.

Mot bakgrund av ovanstående ser Fiskekommunerna oroväckande på utelämnande av för yrkesfisket avgörande innehåll i egen MKB då mottagaren av tillståndsansökan möjligen misstolkar konsekvenser för yrkesfisket utifrån en förskönad beskrivning. Fiskekommunerna anser att tillståndsansökan förlorar sin trovärdighet.

Riksintresse för yrkesfiske

Miljöbalken beskriver riksintresse för yrkesfiske särskilt viktigt för fiskets bedrivande, i detta område får fiskets bedrivande inte försvåras. Även om det är en liten procentuell del av området som ansökan tar i anspråk får det stora konsekvenser utifrån viktiga områden för fisket och i synnerhet med fiskets rörelsemönster och tråldrag, vilket bryter mot riksintresset.

Avsaknad av analys av påverkan på yrkesfisket och angränsande näringars framtida bedrivande

Utifrån bedömningen att allt demersalt blandfiske kommer att få stora konsekvenser ser Fiskekommunerna ett behov att kartlägga även kumulativa effekter på anslutna näringar. Fisket är en del av en värdekedja som troligen får konsekvenser på landbaserade verksamheter och kustsamhällellenas utveckling. Värdekedjan kan beskrivas utifrån auktions, grossist, förädling, transport, is-verk, restaurang, redskapstillverkning, service som varv och reparationsfirmor. Lokalt förankrat finns dessa småskaliga aktörer som troligen vid en starkt reducerad fiskemöjlighet förlorar underlag för verksamheten. Fiskekommunerna ser att effekten av eventuellt tillstånd för Poseidon bör ses över i större utsträckning än fiskenäringen som en isolerad verksamhet.

Utvärdering av havsmiljöns påverkan

Hur fisk och skaldjurssamhället, marint liv och havets balans kommer att påverkas är inte tillräckligt utrett i ansökan för att avgöra vindparkens påverkan på havsmiljön. Med hänvisning till Europeiska revisionsrättens rapport ”Havsbaserad förnybar energi i EU” där hållbarhet fortsatt beskrivs som en utmaning. Rapporten lyfter avsaknad av tillräcklig kunskap och kännedom av eventuella effekter. Citeras ur rapporten ”Havsbaserade anläggningars inverkan på den marina miljön har inte identifierats, analyserats eller åtgärdats på ett tillfredsställande sätt”. Fiskekommunerna ser fortsatt att tillräcklig konsekvensanalys bör framställas i en komplett tillståndsansökan.

Samhällsanalys

Demersalt fiske har stark påverkan på kustkommuners kultur, identitet och en starkt bidragande faktor till besöksnäringen. Historiskt har fiskenäringen en stor betydelse för kustsamhällellenas utformning, och matförsörjning och är idag dess främsta kulturbärare som bygger samhällets identitet. Hamnar och kustsamhällellena fylls av mer än enbart fiskeflottan, där besöksnäringen lockas av fiskehamnar som ger positiva ekonomiska effekter till samhällena. För levande kustsamhällellena behöver fiskenäringen leva vidare. Bolaget redovisar en försumbar minskning av fiskevatten för yrkesfisket. Fiskekommunerna menar att man behöver belysa företagsekonomiska aspekter som kommer med avbrutna fiskemönster. Genom att bryta fiskemönster försvinner lönsamhet, ökad bränsleåtgång och säkerhetsrisk.

Tillståndsansökan bör innehålla en konsekvensanalys av kustsamhällellenas och svensk fiskindustri påverkan och effekt av vindparkens eventuella uppförande.

Nationell påverkan

Yrkesfiske är en viktig del för svensk livsmedelsförsörjning. Fisket är (vid väl förvaltning) en förnybar råvaruproducent som inte kräver sådd och är mer garant än odling då regn, torka i kortare perioder inte påverkar tillgången på fisk och skaldjur. Genom att etablera vindkraftparker inom riksintresseområden för yrkesfiske försvinner svensk fiskindustri, vilket kan få konsekvenser ur såväl beredskap som självförsörjningsgrad samt konkurrens med andra nationer.

Övergripande förslag

Att värna om svenska fiskevatten för att behålla svensk fiskindustri. Kunskapsunderlag och erfarenhet från flytande vindkraft till havs är vagt och Havsplanerna bör fastställas före enskilda etableringar ges tillstånd. Fiskekommunernas utgångspunkt gällande valda områden för havsbaserad vindkraft att avvakta etablering i viktiga fiskeområden (med hänsyn till hela tråldrag, fiskemönster) i första hand och välja område med mindre påverkan, som referens, för att utvärdera havsbaserad vindkrafts påverkan och nytta. Genom att spara 10% av kusten (viktiga fiskevatten) bevaras 80% av svensk fiskindustri, vilket kan vara referensområde för att skapa ett kunskapsunderlag för eventuell ytterligare exploatering.

För Fiskekommunerna

Amanda Gustafsson
Processledare

Lars Tysklind
Ordförande